

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «АНАЛІТИЧНА ХІМІЯ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	224 Технології медичної діагностики та лікування
Освітньо-професійна програма	Лабораторна діагностика
Освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Групи	I ЛД-11, II ЛДф 1
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Лабораторної медицини
Викладач курсу	Цюник Наталія Юріївна
Контактна інформація викладача	Е. mail: ntsunuk@ukr.net , групи уViber. II ЛД ф 1 Google Classroom Аналітична хімія II ЛД ф-1
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	Сторінка групи у MOODLE Сторінка групи у Classroom
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Модулів – 2 Рік підготовки – 1-й (для I ЛД-11); 2-й (для II ЛДф-1) Семестр – 1-й (для I ЛД-11); 4-й (для II ЛДф-1) Лекції – 8 год. Лабораторні заняття – 72 год. Самостійна робота – 40 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Аналітична хімія» є нормативною дисципліною з спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам фахової передвищої освіти необхідні знання для засвоєння принципів методів якісного виявлення важливих катіонів та аніонів; засвоєння принципів методів кількісного аналізу та їх застосування, з використанням аналітичних реагентів і аналітичних реакцій; роль та місце кожного методу аналізу, критерії вибору для аналізу певних об'єктів, і їх значення в професійній діяльності лаборанта. Предметом вивчення навчальної дисципліни є : методи якісного визначення катіонів та аніонів досліджуваної сполуки, кількісне визначення речовин гравіметричним та титриметричним методами,

	інструментальні (фізико-хімічні) методи аналізу
Мета та цілі курсу	<p>Метою вивчення нормативної дисципліни «Аналітична хімія» є вивчення основних хімічних і фізико-хімічних методів аналізу, зокрема тих, знання яких необхідні для розв'язування практичних завдань, розвитку у студентів логічного мислення, глибокого засвоєння теоретичних основ аналітичної хімії та вміння їх застосовувати в практичній діяльності..</p> <p>Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретичні основи якісного і кількісного аналізу: <ul style="list-style-type: none"> ○ будову та властивості комплексних солей; ○ рівновагу в гомогенних системах; ○ основні типи гідролізу солей; ○ рівновагу у водних розчинах; ○ окисно-відновні реакції; ○ буферні розчини; • основні методи якісного та кількісного аналізу; • особливості аналізу катіонів і аніонів; • основні положення гравіметричних та титриметричних визначень; • особливості фотоелектроколориметричних визначень; • використання методів якісного та кількісного аналізу в професійній діяльності; • правила техніки безпеки, охорони праці в галузі, професійної безпеки під час роботи з апаратурою, реактивами, посудом тощо в лабораторіях різного профілю; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підготувати лабораторний посуд до досліджень; • виконувати найхарактерніші якісні реакції катіонів та аніонів; • аналізувати розчин за систематичним ходом аналізу та дробовим методом; • працювати з приладами та апаратурою: центрифугою, техно-хімічними та аналітичними терезами, сушильною шафою, муфельною піччю, фотоелектроколориметром, рН-метром, аналізаторами тощо; • працювати з мірним посудом; • визначати кількість речовини гравіметричними, титриметричними та фізико-хімічними методами аналізу; • дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, професійної безпеки під час роботи з апаратурою, реактивами, посудом тощо в лабораторії аналітичної хімії.
Програмні результати навчання	<p>Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, використовувати їх в роботі</p> <p>Вибирати комплекс необхідних знань та професійної інформації для вирішення питань майбутньої фахової діяльності.</p> <p>Виконувати дослідження відповідно до методик, стандартів професійної діяльності.</p> <p>Відпрацьовувати (або вдосконалювати) виконання досліджень з метою досягнення точності при їх виконанні.</p> <p>Комбінувати поєднання різних технологічних прийомів лабораторних досліджень для вирішення типових професійних завдань.</p> <p>Виконувати точно та якісно дослідження, удосконалювати методики їх проведення.</p>
Політика курсу	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності.</p> <p>Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими</p>

освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.

Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Основні поняття якісного аналізу	2
2.	Комплексні сполуки. Водневий показник	2
3.	Основні поняття кількісного аналізу	2
4.	Фізико-хімічні методи аналізу	2
Разом:		8

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Перша аналітична група катіонів	4
2.	Друга аналітична група катіонів	4
3.	Третя аналітична група катіонів	4
4.	Четверта аналітична група катіонів	4
5.	П'ята і шоста аналітичні групи катіонів	4
6.	Аніони першої аналітичної групи	4
7.	Аніони другої та третьої аналітичних груп	4
8.	Аналіз невідомої речовини	4
9.	Модульний контроль 1. Якісний аналіз	4
10.	Гравіметричний аналіз	4

11.	Титриметричний аналіз. Кисотно-основне титрування	4
12.	Метод осадження	4
13.	Комплексонометрія	4
14.	Методи окисно-відновного титрування	4
15.	Фотоелектроколориметрія	4
16.	Нефелометрія	4
17.	Потенціометричне визначення рН	4
18.	Модульний контроль 2. Кількісний аналіз	4
	Разом:	72

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Комплексні сполуки. Написання формул комплексних сполук та рівнянь реакцій комплексоутворення.	2
2.	Електролітична дисоціація. Написання рівнянь хімічних реакції між електролітами	2
3.	Добуток розчинності. Розв'язання задач на добуток розчинності.	2
4.	Гідроліз солей. Написання молекулярних та йонних рівнянь реакцій гідролізу солей, утворених багатоосновними кислотами та багатоокислотними основами	2
5.	Аналіз сумішей катіонів I—III аналітичних груп. Складання схеми аналізу сумішей катіонів I—III аналітичних груп	2
6.	Аналіз суміші катіонів IV—VI аналітичних груп. Складання схеми аналізу суміші катіонів IV—VI аналітичних груп	2
7.	Рівновага у водних розчинах. Складання опорного конспекту	2
8.	Аналіз суміші аніонів. Складання схеми аналізу аніонів	2
9.	Гравіметричний аналіз (удосконалення навичок користування обладнанням для гравіметричного аналізу)	2
10.	Метод осадження (розв'язування задач для визначення кількості речовин методом осадження)	2
11.	Об'ємний аналіз (удосконалення навичок роботи з мірним посудом)	2
12.	Об'ємний аналіз (удосконалення навичок титрування різними методами)	2
13.	Обчислення в титриметричному аналізі	2
14.	Метод кислотно-основного титрування (розв'язування задач)	3
15.	Метод осадження та комплексонометрії (розв'язування задач)	3
16.	Методи окисно-відновного титрування (розв'язування задач)	3
17.	Удосконалення навичок роботи з фотоелектроколориметром	2
18.	Підготувати інформацію про: УФ–спектрофотометрію, ІЧ–електрофотометрія	3
	Разом:	40

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

- Луцевич Д.Д. Аналітична хімія / Д.Д. Луцевич, А.С. Мороз, О.В. Грибальська. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Медицина, 2009. — 416 с.
- Шляпіна А.В. Практикум з аналітичної хімії: навч. посіб. — К.: Медицина, 2010. — 144 с.

Додаткова:

- Більченко М.М. Лабораторний практикум з аналітичної хімії. Кількісний аналіз: навч. посіб. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. — 142 с.
- Лурье Ю.Ю. Справочник по аналитической химии. — М.: Химия, 1989.

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Набиванець Б.Й., Сухан В.В., Карабіна Л.В.</i> Аналітична хімія природного середовища. — К.: Либідь, 1996. — 87 с. • <i>Полеес М.З., Душечкина И.Н.</i> Аналитическая химия: учебник. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Медицина, 1994. — 304 с. • <i>Базель Я.Р., Воронич О.Г., Кормош Ж.О.</i> Практичний курс з аналітичної хімії. — Луцьк: Вежа, 2004. — 256 с. <p><i>Скоробогатий Я.П.</i> Фізико-хімічні методи аналізу. — Львів: Каменяр, 1993. — 164 с.</p>
--	--

Поточний та підсумковий контроль	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки та модульним контролем. На практичних заняттях оцінюються усні виступи студентів, практичні навички, підготовлені презентації, реферати, відповіді на запитання викладача, участь у дискусіях, тощо. Кожне заняття завершується перевіркою знань за допомогою відповідей на тестові завдання. До тестових завдань включені питання, які виносилися на самостійну підготовку. Модульні контролю проводяться у письмовій формі.</p> <p>Підсумковий контроль – диференційований залік</p>
---	--

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекції, презентації екскурсії, дискусії, індивідуальні дослідження.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom. Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором студентської групи).</p>
---	---

Необхідне обладнання	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або GoogleClassroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>
-----------------------------	--

Критерії оцінювання	Схема нарахування та розподіл балів									
	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою
Модуль 1										
	T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
	4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре
	<p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1;</p> <p>САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу;</p> <p>МК - модульний контроль;</p> <p>МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;</p> <p>СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;</p> <p>ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.</p>									
	Шкала оцінювання: національна та ЄКТС									
	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою							За шкалою ECTS	
	90-100	відмінно							A	
	0-89	добре							B	
	70-79	добре							C	
	60-69	задовільно							D	
	51-59	задовільно							E	

	<table border="1"> <tr> <td>35-50</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>0-34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td>F</td> </tr> </table>	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX					
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F					
Питання до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> • Предмет і завдання аналітичної хімії. • Комплексні сполуки. Номенклатура, застосування в аналітичній хімії. • Хімічні реакції між електролітами. Йонні рівняння. • Рівновага у водних розчинах. Водневий показник. • Буферні розчини. • Гідроліз солей. • Окисно-відновні реакції в аналітичній хімії. • Методи якісного аналізу. • Класифікація катіонів. Аналіз катіонів. • Особливості дії групового реактиву на катіони: другої, третьої, четвертої, п'ятої та шостої аналітичних груп згідно з кислотно-лужною класифікацією. • Особливості аналізу аніонів. • Техніка безпеки під час роботи в лабораторії. • Перша медична допомога при опіках кислотами і лугами, електротравмах та отруєннях газом. • Суть гравіметричного аналізу. Обчислення результатів аналізу. • Суть і методи титриметричного аналізу. • Робочі розчини (титранти). Стандартизація робочих розчинів. • Визначення кінця титрування. • Обчислення в титриметричному аналізі. • Кислотно-основне титрування. Використання методу в лабораторній практиці. • Метод осадження. Метод Мора. • Комплексонометрія. • Характеристика методів оксидиметрії. • Перманганатометрія. • Йодометрія, особливості методу. • Фотометрія. Закон Бугера—Ламберта—Бера. • Стандарти розчини для фотометричних методів. • Фотоелектроколориметрія. • Нефелометрія. • Визначення рН методом фотометрії, за допомогою йономера. • Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці в галузі, професійної безпеки при роботі з апаратурою реактивами, посудом тощо в лабораторії аналітичної хімії. 						
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу						